

Retitia vera aneb pravota radost

ZÁŘÍ 2019

Uvnitř naleznete:

- K zamyšlení
- Vzpomínka na O. Michala
- Okénko otázek a odpovědí
- O. Leopold Mandič

„Slova, která jsi mi dal, dal jsem jim a oni je přijali a vpravdě uvěřili, že jsem vyšel od Tebe, a poznali, že jsi mě poslal.“

Řehole SFŘ - Předmluva - O těch, kteří konají pokání

K zamyšlení: jak dál na cestě naší spirituality

Blíží se výročí 30 let od kanonizace sv. Anežky a společenské změny, která následovala. Zemřel otec Michal Pometlo OFM, duchovní asistent z generace kněží, kteří svou vlastní formaci prodělávali v časech otevřené náboženské nesvobody. 30 let se učíme, jak žít naši spiritualitu v nových poměrech, které náboženskou svobodu garantují, ale vytvářejí kulturu, která je nepřátelská nejen františkánství, ale křesťanství jako takovému, ba náboženskému pohledu na svět vůbec /Benedikt XVI./.

Napříště už našimi duchovními asistenty budou převážně bratři z 1. řádu, kteří se na kněžství připravovali či připravují v nových poměrech, ba „totalitu“ ani nepamatují. Žít v duchu a stopách sv. Františka, snažit se porozumět znamením času se musí učit i oni. Následující stránka duchovních rad sv. Františka, sv. Jana Pavla II., otce Jana Ev. Urbana je dokladem, že jejich moudrost neztrácí nic ze své platnosti ani v našich časech. „Černý kardinál“ z křesťanské mladé Afriky burcuje, abychom se snažili vytvářet společenství čelící poušti ducha kolem nás. A odkaz ke sv. Anežce, který si dal do svého kněžského a řeholního erbu mladý křížovník, je výzvou i pro nás. Co by tak Anežka řekla na naši dobu? A co by radila nám, kteří jsme se profesním slibem zavázali následovat sv. Františka jako herolda Velikého krále? I v naší době, kdy už se nevedou kádrové materiály s rubrikou „vyrovnání se s náboženskou otázkou“, je k „bláznovství pro Krista“ třeba odvahy a připravenosti čelit výsměchu.

Vzpomínka na otce Michala je živá, vždyť jsme se s ním teprve nedávno loučili. Věříme, že další budou následovat, mnohé už byly vysloveny v refektáři u P. M. Sněžné v den pohřbu. Účast na rozloučení s otcem Michalem byla nevídaná. A to nejen z řad nás „sekulárních“. Ale přece je třeba vyzvednout skutečnost, že otec Michal byl jakýmsi ztělesněním duchovního doprovázejícího pro „třetí řád“. Před těmi 30 a více lety byli terciáři v Praze narušiteli státního dozoru nad církvemi ve dvou větvích: „severní“ a „jižní“: pro tu severní byl otcem pater Inocenc, pro tu jižní pater Alois. Michal byl do řádu přiveden otcem Aloisem, a ten byl pak až do smrti jeho zpovědníkem. Výročí úmrtí obou si budeme napříště připomínat tak trochu společně: 17. a 20. srpna. Duchovní asistenci u P. Marie Sněžné, domovském chrámu „severní větve“ vykonával řadu let, poledních několik let byl Michal duchovním asistentem i nás, z někdejší větve jižní. A tak nás pamětníky, osobnost kněze - františkána, duše tiché, srdce pokorného, spojovala a bude spojovala i nadále.

Presvědčení, že umění může oslovovat víc než věda, dokazoval otec Michal - kreslíř, i na titulní stránce naší Formační přílohy. V tomto čísle umělce zastupuje Otmar Oliva, svou sochou P. Leopolda Mandiče, kapucína, z jeho rad jsme nedávno přetiskovali 12 pokračování. Sv. Leopold překračoval hranice františkánské spirituality: jeho socha je v jedné verzi v bývalém kostele augustiniánů ve Šternberku, ve druhé v Centro Aletti v Římě, spravovaném otcem jezuitů. Poučený výklad uměleckého díla podává teolog nanejvýš povoláný, kardinál Tomáš Špidlík, jehož nedožité 100. narozeniny si letos připomínáme.

Bratr Irenej, září 2019

Sv. František: Napomenutí bratří /Nepotvrzená řehole, kap.22, Mt 12,43-45/

Mějme se ...bratři bedlivě na pozoru, abychom pro zdánlivou výhodu, dílo nebo pomoc neztratili svého ducha a své srdce, nebo je neodvrátili od Pána. ...Velmi se chraňme před zlobou a prohnáním satana, který chce odvrátit mysl a srdce člověka od Pána Boha, obchází a hledí srdce člověka pod záminkou nějaké výhody nebo pomoci přetáhnout k sobě a vytlačit slova přikázání Páně z jeho paměti, srdce člověka chce zaslepit světskými záležitostmi a starostmi a sám se v něm usadit...“nečistý duch vyjde z člověka, ale vrací se do domu, odkud vyšel. Přijde a nalezne jej prázdný, vyčištěný a uklizený. Tu jde a přivede s sebou sedm jiných duchů, horších než je sám, vejdou a bydlí tam a konce toho člověka jsou horší než začátky“.

Maria, zniči svou panenskou pokorou pýchu a zdánlivou moc otce lži

Panno Sluncem pravdy oděná, ještě nikdy v dějinách nebyly masy lidí tak soustavně obelhávány falešnými

ideologiemi, tak neprodyšně izolovány od pravdy křesťanské víry, od modlitby, od svátostí Kristovy církve, od výchovy ke křesťanské mravnosti. Ještě nikdy nebylo tolik lidí tak promyšleně mateno, znásilňováno a zotročováno zevnitř. Dábel se raduje, že konečně zmátl člověka do té míry, že lidé zničí sami sebe a jedině on a jeho temní andělé budou triumfovat. Maria, dějinná hodina tvé pomoci křesťanům i celému světu, pro kterou tě Bůh připravoval od věčnosti, je zde. Znič svou panenskou pokorou pýchu a zdánlivou moc otce lži.

Z noveny k Panně Marii Pomocnici křesťanů /4. den/.

Z listu psaného v žaláři náboženské nesvobody otevřené

...nenechávejte na sebe působit světskou moudrostí a pozemským chytráctvím, které jsou bláznovstvím před Bohem. Zaměňují totiž slávu věčného Boha za pozemské bůžky, vedou k nespoutané žádostivosti, habebným náruživostem a skutkům nenávisti a tmy ...Upřímně hledejte nejprve Království Boží a jeho spravedlnost, t.j. jak byste za daných poměrů nejlépe sloužili Bohu a zachovávali se neporušenými od tohoto světa.

Jan Ev. Urban OFM „Bratřím a sestrám v Kristu Ježíši a sv. Otcí Františkovi“ /zač. 50. let/.

Bud'me staviteli katedrály, žijme evangelium, víra musí hořet, aby se předávala druhým

Lidství potřebuje „stavitele katedrály“, jejichž čistý a nezištný život svědčí věrohodně o Kristu....Musíme najít místo, kde ctnosti mohou vzkvétat. Je čas znovu objevit odvahu nepřizpůsobovat se. Křesťané musí vytvářet místa, kde je dýchatelný vzduch anebo kde je jednoduše křesťanský život možný. Vyzývám křesťany, aby odvážně otevřeli oázy svobody uprostřed pouště, která vznikla agresivním obchodováním. V zímě Západu je to naše naděje.

Robert kardinál Sarah, po návštěvě vyhořelé katedrály Notre Dame v Paříži

„Až nalezneme a osvojíme si odkaz sv. Anežky, tak bude v Čechách dobře“

Z pamětní kartičky novokněze P.Martina Moravce, O.Cr. /15.6.2019/.

Bud' vůle Tvá

Znala jsem O. Michala 38 let, tedy od „kojeneckých“ začátků mé existence v církvi a tak ve mně za ta léta vznikl pocit, že O. Michal tu je a bude jaksi pořád. Že patří neodmyslitelně k františkánům a ke kostelu Panny Marie Sněžné a že tomu nikdy jinak nebude. Dokonce i teď, když ležel v nemocnici a sám svou situaci zhodnotil, že umírá, jsem si nic do důsledků nepřipouštěla. „A co mu je?“ vyptávala jsem se. „Záda. A všechno ho bolí...“ – Hm, pomyslela jsem si, záda ho bolí skoro deset let, však nebude nejhůř. Ke konci mu konec jeho trápení s nejrůznějšími tělesnými bolestmi všichni přáli. Paulínka Andrea to řekla nahlas, když mi napsala, že to Michalovi přeje. Ano, přejeme O. Michalovi sestru Smrt, jak připomněli bratři na parte originální názvosloví našeho svatého zakladatele, ale... sestra nesestra, stejně je smrt krutá a my – pozůstalí – tu zůstáváme sami. Ať mi sv. František odpustí, tuhle sestru nemůžu pořád nějak skousnout. Nemluvím o vlastní smrti, to jistě také není nic lehkého, ale pořád to může mít dobrý konec. Můžeme se připravit a těšit na setkání s Pánem, ale když odejde ten druhý...?

O. Michal byl oblíbený kněz a řeknu to na rovinu – zvláště u žen. Ale nikoli proto, že by byl nějaký lamač ženských srdcí. To on sám měl citlivé, ženské srdce, které tak rozumělo lidem a nejen ženám. Bylo trpělivé, moudré, shovívavé a při zpovědi velmi nápomocné. Snad tuhle citlivost měl na svědomí jeho umělecký talent, který obětoval na oltář svého duchovního zasvěcení a celý život pak jen pokorně kreslil vánoční a velikonoční přání, připomínal kresbičkami různá životní jubilea, přání na jedno použití a svého času dokonce ilustroval vtipy do časopisu „Poutník“. Všichni jsme to brali jako samozřejmost, ale musela přijít

cizina, aby našeho Michala s odstupem ocenila : „ Milí farníci a terciáři! S láskou děkuji vám všem za milé velikonoční blahopřání, kde byla nádherná kresba vzkříšeného Pána s Nejsvětější trojicí! Pán Bůh zaplat', od vás mám vždycky mistrovská díla!“ Podepsán kardinál Giovanni Coppa.

A nejen on sám maloval, i jiné přemlouval, či přímo dostrkával k uměleckým projevům. Jednou si například vzpomněl, že bych mohla zdramatizovat Durychovu povídku Masopust, jejímž základem je příběh našich čtrnácti umučených bratří. Marně jsem se bránila, že je to prozaická báseň a lidé u nás nejsou obeznámení s oněmi masopustními událostmi a budou tápat. Nakonec jsem zamračeně poslechla, dramaturgii udělala, dokonce na magistrátu o grant požádala, protože kdo by to divadlo s profíky zaplatil – a peníze nedostala. Ale Michal se stejně na mě zlobil a při každé příležitosti se k Durychovi vracel. Tehdy jsem pochopila, jak se mu mohlo povést, že přemluvil několik umělců, aby uprostřed zahrádkářské kolonie postavili kapli a vytvořili na pozemku určeném k sázení mrkve nádhernou křížovou cestu. A tak mi, Otče, odpusťte mou realistickou, přízemní mysl. Všem nám odpusťte, že jsme byli často pasivní a nechali se jen duchovně obsluhovat, že jsme se nenechali strhnout k nejrůznějším husarským kouskům jako je třeba křížová cesta a kaple uprostřed zahrádkářské kolonie.

Sbohem, Otče Michale, budete nám chybět. Modlete se za nás, prosím, i za mě, abych pochopila, že odchod našich blízkých je – Boží vůle. Aby naše modlení: buď vůle Tvá, nebylo jen plané drmolání, ale naše opravdové přání. Pozdravujte celou nebeskou františkánskou provincii a přimlouvejte se za nás. Koho teď budete zpovídat? Duše v očistci? Jde to?

Věra Eliášková

Okénko otázek a odpovědí

Otázka:

Co je rada MBS SFŘ?

Odpověď:

Co je a co má dělat je uvedeno v základních dokumentech SFŘ – Řeholi čl. 21., 23., 24.; GK čl. 31., 32., 33., 37., 38., 39., 41., 49., 50., 51., 52., 55., 56., 57., 58., 83., 84., 91., 92. a 97; národních stanovách kapitola II.1. (bod 4), II.2. (4., 6., 7., 8.), II.3. (5., 8., 9., 10., 11.), II.4. (2), III.4. (3); Prováděcí směrnici NR kapitola II.2., II.3., III.2., IV.1. a IV.2..

Dle Řehole je Sekulární františkánský řád společenství bratrských společenství, ve kterých se členové řádu, z podnětu Ducha Svatého, snaží ve svém světském stavu dosahovat dokonalosti v lásce a profesi (slibem) se zavazují žít evangelium tak, jako sv. František a podle Řehole potvrzené církví. To je priorita, účel a smysl našeho řádu. Řehole se uvádí do života podle Generálních konstitucí a zvláštních stanov. To je správa řádu (blíže hlava I Řehole SFŘ). Prioritou je tedy způsob života sekulárních františkánů (hlava II Řehole) a jeho základem je život v bratrském společenství. K tomu máme náš řád. Aby tento řád dobře fungoval a zajišťoval výše uvedené priority, musí být dobře spravován. Po staletí byl spravován bratry I. Řádu. Po II. Vatikánském koncilu svěřila církev správu řádu do rukou jeho členů – byla zavedena samospráva. Ve státech s totalitními režimy to byl problém i po pádu totalitního režimu, lidé, kteří nezažili občanskou společ-

nost a spolkový život, nebyli navyklí si své věci sami spravovat. Chyběly potřebné zkušenosti, návyky, dovednosti, znalosti, postoje, pozitivní přístup k samosprávě a pocit osobní odpovědnosti. Tento problém je i v naší společnosti, v našem řádu. Stále ještě mnozí myslí v kategoriích *my a oni* (ti, co řídí). Přitom správa našeho řádu je velmi demokratická, bratrská a možno říci laskavá, jenom je třeba se s ní lépe seznámit. Základní formu a obsah správy stanoví GK a NS. Vlastní správu provádějí kapituly a rady, každá na své úrovni. Rada MBS SFŘ je tak základním článkem samosprávy našeho řádu, kterou vykonává a za kterou je odpovědna.

Odpověď zpracoval:

Václav Němec OFS

sv. Leopold Mandič OFMCap

(1866–1942)

Apoštol milosrdenství a jednoty křesťanů

Mnoho je těch, kdo mluví, málo však je těch, kdo chtějí slyšet, kdo naslouchají. Ty pak vyhledáváme. P. Leopold Mandič byl drobné postavičky, většinu své činnosti strávil tím, že v Padově sedával shrbený ve zpovědnici a naslouchal. Gesto dvou rukou na soše nám však ukazuje, že slyšel na dvě strany. Slyšel hlas lidí, kteří k němu přicházeli, a současně slyšel hlas Boha, který byl s ním. V dějinách církve bylo mnoho duchovních otců. Jejich privilegium bylo, že znali Boha a znali srdce člověka. Obě tyto znalosti se získávají cestou, která je jiná než metoda vědy a techniky. Osoby božské i lidské nejsou předmětem výzkumů a experimentů, vede k nim cesta důvěry. Srdce člověka se získává láskou. Láska slyší jeho tlukot. Srdce bije ozvěnou stvořitelského slova Božího. Na počátku v ráji Bůh oslovil Adama a ten mu odpovídal. Začal božsko-lidský dialog. Zpovědník, jako je zde P. Leopold, sedí skrovně uprostřed, aby pomohl obnovit přímý rozhovor člověka se Stvořitelem. Proto má ucho nakloněno na obě strany. Podobá se překladateli, který zasáhne jenom tam, kde se Boží slovo stalo člověku nesrozumitelným. Mluví i on, ale ne tak ústy, jako spíš celou osobností, celým srdcem. Snad žádná doba neplýtvala slovy tolik jako dnešní. Proto se lidská řeč podobá zvadlým listům, které unáší podzimní vítr. Socha P. Leopolda nás učí pravému dialogu, který spojuje lidi mezi sebou a Tvůrcem.

Tomáš kardinál Špidlík SJ

Bože, dokonalá jednota a nejvyšší láska, tys učinil ze svatého Leopolda kněze plného dobroty a milosrdenství k hříšníkům a planoucího touhou po obnovení jednoty křesťanů; dej nám na jeho přímlovu, abychom s uzdraveným srdcem dokázali pro lásku k tobě přijmout každého bratra i sestru a spojení poutem pokoje abychom s důvěrou spolupracovali v úsilí o sjednocení křesťanů.

Amen.

Modlitba v den památky
sv. Leopolda Mandiče